

Fındıklı “Haklar Sempozyumu” Açılış Konuşması

**Sevgili dostlar,
Sevgili Fındıklılılar,**

Öncelikle böyle bir sempozyumun açılış konuşmacıları arasında olmaktan büyük bir onur duyuyorum. Bu onuru yaşamama vesile olanlardan başta Fındıklı Belediye Başkanı Ercüment Çervatoğlu olmak üzere herkese teşekkür ediyorum.

Bugün burada, Fındıklı Belediyesi tarafından “Haklar Sempozyumu” başlığı altında düzenlenen **Kamuculuk ve Kent Hakkını** tartışmak üzere bir araya geldik. Bu buluşma, yalnızca bir akademik etkinlik ya da fikir alışverişi değildir. Bu sempozyum, *nasıl bir toplumda yaşamak istediğimize, kentlerimizi kimler için ve nasıl geleceğe taşıyacağımıza dair ortak bir irade arayışıdır.*

Geçtiğimiz yıl düzenlenen Haklar Sempozyumu’nda “**Çevre, Ekoloji ve Doğal Yaşam**” konusu ele alınmıştı. O sempozyumda yapılan sunumlar, tartışmalarda ifade edilenler, bugün bazı akademik ve toplumsal alanlarda referans olarak gösterilmektedir.

Bu bize şunu açıkça gösteriyor: Burada kurulan söz, *hayata dokunuyor*; burada yapılan tartışma, *toplumsal karşılık üretiyor*.

Bu yıl ele aldığımız **Kamuculuk ve Kent Hakkı** başlığı da tam olarak böyledir. Çünkü bugün kamusal olan, ortak olan, hepimize ait olan ne varsa; *sistemli, ideolojik ve sınıfsal bir saldırı altındadır.*

Kapitalist Düzen ve Kamunun Tasfiyesi

Bugün dünyada egemen olan kapitalist anlayış, toplumu piyasa mantığına indirgemektedir. Kâr odaklı üretim, yaşamın tüm alanlarını belirler hale gelmiştir. Sağlık, eğitim, sosyal güvenlik, ulaşım ve konut gibi temel haklar birer **ticari hizmete** dönüştürülmüş; kamusal olan, adım adım **özel çıkarların** alanı haline getirilmiştir.

Bu süreç, yalnızca eşitsizlikleri derinleştirmemiş; aynı zamanda **yoksulluğu kalıcılaştırmış**, güvencesizliği yaygınlaştırmış ve toplumun geniş kesimlerini temel ihtiyaçlara erişemez hale getirmiştir. Eğitim, sağlık, barınma ve ulaşım

maliyetleri artarken; emekçiler, yoksullar ve dezavantajlı gruplar yaşam standartlarını koruyamaz duruma gelmiştir.

Kapitalist saldırı, kamuculuğu yalnızca ekonomik alanda değil; **toplumsal, siyasal ve ekolojik boyutlarıyla** hedef almıştır. Kamusal alanın demokratik denetimi zayıflatılmış, toplumsal eşitlik ve dayanışma bilinci aşındırılmıştır.

Türkiye’de AKP Dönemi: Devlet Büyüdü, Kamu Daraldı

Türkiye’de bu süreç, AKP iktidarı döneminde daha da derinleşmiştir. Toplum, bir yandan piyasa mekanizmalarına, diğer yandan merkezi devlet iradesine bağımlı kılınmıştır.

Doğa, kent, altyapı ve bilgi gibi **ortak varlıklar**, toplumsal müzakere ve katılım süreçlerinden kopararak sermaye birikimine açılmıştır. Sosyal haklar, evrensel ve talep edilebilir kamusal haklar olmaktan çıkarılmış; yurttaşlar **hak sahibi** olmaktan çok, yardım bekleyen, minnet duyan bir konuma itilmiştir.

Karar alma süreçleri merkezileştirilmiş; yerel topluluklar, emekçiler, yurttaşlar kentlerine, yaşam alanlarına ve geleceklerine dair kararlardan dışlanmıştır. Toplum adına konuştuğunu iddia eden ama toplumu karar süreçlerinin dışına iten bir **devlet–piyasa bileşimi** oluşturulmuştur.

Bu süreç, etnik, dini ve mezhepsel farklılıklar taşıyan gruplar açısından ciddi eşitsizlikler üretmiş; kamusal kaynaklara, hizmetlere ve karar süreçlerine eşit erişim engellenmiştir.

Bu nedenle bugün net biçimde şunu söylüyoruz:

AKP döneminde devlet büyüdü, ama kamu daraldı.

Kamuculuk: Devleti Değil Toplumu Merkeze Alan Bir İlkedir

Tam da bu noktada kamuculuğu yeniden ve doğru biçimde tanımlamak zorundayız.

Kamu, devletin yönetim alanı değildir. Kamu, **toplumun kolektif alanıdır**, ortak yaşam alanıdır.

Kamuculuk, devleti merkeze alan bir anlayış değildir. Kamuculuk; toplumu merkeze alan, devleti bu toplumsal kamunun **hizmetinde ve denetiminde** tutmayı hedefleyen demokratik bir projedir. Doğa, kent, altyapı ve bilgi gibi ortak varlıkları piyasanın ve otoritenin tahakkümünden koruyarak; *eşit yurttaşlığı, ortak yaşamı ve dayanışmayı güçlendiren* bir siyasal ilkedir.

Kamuculuk, kapitalizmin doğa, kent, toplumsal ve siyasal alanı piyasa mantığına indirgeme eğilimine karşı eşit yurttaşlığı, ortak yaşamı ve ortak geleceği savunan siyasal ilkedir.

Kamuculuk:

- Bireysel kazançtan önce **toplumun ortak çıkarını**,
- Piyasadan önce **insan yaşamını**,
- Rekabetten önce **dayanışmayı** savunur.

Doğal kaynakları kâr nesnesi değil; bugünün ve gelecek kuşakların ortak yaşam temeli olarak görür. Bu nedenle kamuculuk, yalnızca bir ekonomi politikası değil; *aynı zamanda bir adalet politikasıdır*.

Kent Hakkı: Kamuculuğun Kentteki Karşılığıdır

Sempozyumumuzun tamamlayıcı konusu olan **Kent Hakkı**, kamuculuğun mekânsal ve somut karşılığıdır.

Kent hakkı; hem **sosyal**, hem **siyasal**, hem de **kamusal** bir haktır. *Kentin ranttan arındırılarak, eşit yurttaşların ortak yaşam ve karar alanı haline getirilmesidir*. Kentin nasıl üretileceğine, nasıl kullanılacağına ve nasıl paylaşılacağına *birlikte karar etme hakkıdır*.

Kent hakkı:

- Anti-kapitalisttir; kentin alınıp satılan bir meta olmasına karşıdır.
- Demokratiktir; kente dair karar süreçlerine katılımı esas alır.
- Kamucudur; kenti kolektif bir ortak varlık olarak görür.
- Eşitlikçidir; kent kararlarından en çok etkilenen ama en az söz sahibi olanları merkeze alır.
- Ekolojiktir; kenti doğayla birlikte düşünür, doğayı kente feda etmez.

“Söz, Yetki, Karar, İktidar Halka”

Kent hakkını en iyi tarif eden ifadelerden biri, yıllardır mücadelemizin farklı alanlarında kullandığımız şu slogandır: **“Söz, Yetki, Karar, İktidar Halka!”**

Bu anlayışın en somut örneklerinden biri, sevgili **Fikri Sönmez’in Fatsa Belediye Başkanlığı** döneminde hayata geçirilmiştir. Fikri Sönmez bunu şu sözlerle özetlemiştir:

“Ben ne yaptıysam halkım için, halkımla birlikte yaptım.”

Bugün kamuculuğu ve kent hakkını da, **“Halk için, halkla birlikte”** anlayışıyla yeniden kurmak zorundayız.

Sonuç olarak

Kamuculuk ve kent hakkı; kârın ve otoritenin yerine yaşamı, rantın yerine ortaklığı ve hakkı, piyasanın yerine halkın kolektif iradesini koyarak; kenti ve toplumu eşit yurttaşlığın, demokrasinin ve gelecek kuşakların ortak yaşam zemini haline getirme mücadelesidir.

Özetle Kamuculuk ve Kent Hakkı, **sermaye ve merkezi iktidarın kamusal olanı *gasp etmesine karşı*; kenti, doğayı ve yaşamı halkın kolektif iradesiyle yeniden kurma mücadelesidir.**

Bu sempozyumun hazırlanmasında ve sürdürülmesinde emeği geçen başta Fındıklı Belediye Başkanı Ercüment Çervatoğlu ve belediye emekçilerine; fikirleri ve düşüncelerini burada sunanlara/sunacaklara çok teşekkür ederim.

Bu sempozyumun mücadeleyi büyüten, güçlendiren ve ortaklaştıran bir katkı sunmasını diliyorum; hepinizi saygı ve dayanışmayla selamlıyorum.

10 Ocak 2026

İbrahim AKIN
DEM Parti İzmir Milletvekili